

Laidiens: 26.03.2004., Nr. 48

Ministru kabineta noteikumi Nr.150

Rīgā 2004.gada 23.martā (prot. Nr.15, 12.§)

Pārtikas preču marķēšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Pārtikas aprites uzraudzības likuma 13.panta trešo daļu un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 21.panta pirmo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka vispārīgās prasības Latvijā izplatāmo pārtikas preču marķējumam.
2. Ja citos pārtikas nozari reglamentējošajos normatīvajos aktos atsevišķu pārtikas preču marķējumam ir noteiktas papildu prasības, piemēro attiecīgos normatīvos aktus.
3. Aizliegts izplatīt pārtikas preces, kas neatbilst šo noteikumu prasībām.
4. Šo noteikumu ievērošanas uzraudzību atbilstoši kompetencei veic Pārtikas un veterinārais dienests.

II. Marķējuma vieta

5. Fasēto pārtikas preču marķējums atrodas labi redzamā vietā uz primārā iepakojuma vai attiecīgajai pārtikas precei pievienotas etiķetes. Marķējumā sniegtā informācija ir viegli saprotama un ieraugāma, skaidri salasāma un neizdzēšama. Fasēta pārtikas prece ir jebkura patēriņam paredzēta un pirms pārdošanas atsevišķā primārā iepakojumā iepakota pārtikas prece. Primārais iepakojums pārtikas precī aptver pilnībā vai daļēji tā, lai tās saturam nevarētu piekļūt, neatverot vai nemainot primāro iepakojumu.
6. Šajos noteikumos paredzēto informāciju var norādīt tikai pārtikas preču pavaddokumentos, ja attiecīgie dokumenti tiek sūtīti kopā ar pārtikas precēm, ir nosūtīti iepriekš vai tiek nogādāti preču piegādes laikā. Uz sekundārā iepakojuma tādā gadījumā norāda pārtikas preces tirdzniecības nosaukumu, minimālo vai galīgo derīguma termiņu, ražotāja nosaukumu, adresi un, ja nepieciešams, uzglabāšanas režīmu, ja:
 - 6.1. fasētas pārtikas preces ir paredzētas patērētājiem, bet preces pārdod vairumtirdzniecībā pirms to piedāvāšanas patērētājiem (izņemot vairumpatērētājus, kas saistīti ar sabiedrisko ēdināšanu, piemēram, ēdnīcas, restorānus, slimnīcas);
 - 6.2. fasētas pārtikas preces paredzētas vairumpatērētājiem sagatavošanai, apstrādei, sadalīšanai vai sagriešanai;
 - 6.3. pārtikas preces tiek piedāvātas patērētājam vai vairumpatērētājam nefasētā veidā. Šādā gadījumā, piedāvājot preces patērētājam, blakus pārtikas precei pievieno informāciju par tirdzniecības nosaukumu un minimālo vai galīgo derīguma termiņu;

6.4. pārtikas preces veikalā tiek iepakotas tūlītējai pārdošanai vai patērētāja norādītajā daudzumā. Šādā gadījumā pārtikas precei pievieno informāciju par tirdzniecības nosaukumu, minimālo vai galīgo derīguma termiņu un neto masu vai tilpumu (ja pārtikas prece tiek iepakota tūlītējai pārdošanai).

7. Uz stikla pudelēm, kas paredzētas atkārtotai izmantošanai un kurām ir neizdzēšams marķējums, bet nav etiķetes, uzlīmes vai aptveres, kā arī uz primārā iepakojuma, ja tā maksimālā virsmas platība ir mazāka par 10 cm², norāda tikai pārtikas preces tirdzniecības nosaukumu, neto masu vai tilpumu un minimālo vai galīgo derīguma termiņu.

8. Pārtikas preces tirdzniecības nosaukumu, neto masu vai tilpumu un norādi par minimālo vai galīgo derīguma termiņu, kā arī alkohola saturu dzērieniem ar alkohola saturu vairāk nekā 1,2 tilpumprocenti norāda vienā redzeslaukā, izņemot šo noteikumu 7.punktā minētos gadījumus.

III. Informācija pārtikas preču marķējumā

9. Pārtikas preču marķējumā sniegtā informācija, kā arī marķēšanā izmantotās metodes nedrīkst maldināt patērētāju par pārtikas preces raksturojumu, identitāti, īpašībām, sastāvu, daudzumu, derīguma termiņu, izcelšanās vietu vai ražošanas metodēm.

10. Pārtikas preču marķējumā sniegtā informācija, kā arī marķēšanā izmantotās metodes pārtikas precei nedrīkst piedēvēt tādas īpašības vai ietekmi, kāda tai nepiemīt, kā arī radīt priekšstatu, ka pārtikas precei piemīt specifiskas iezīmes, ja šādas iezīmes piemīt visām attiecīgā veida pārtikas precēm.

11. Pārtikas preču marķējumā sniegtā informācija, kā arī marķēšanā izmantotās metodes (ievērojot normatīvos aktus, kas regulē prasības dabīgajam minerālūdenim un avota ūdenim, kā arī pārtikai patērētāju grupām ar īpašām diētiskām prasībām) pārtikas precei nedrīkst piedēvēt ārstnieciskas (dziednieciskas) vai slimības profilakses īpašības.

12. Pārtikas preču marķējumā norāda pārtikas preces partiju saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļu.

13. Patērētājiem un vairumpatērētājiem paredzēto pārtikas preču marķējumā norāda šādu informāciju:

13.1. pārtikas preces tirdzniecības nosaukums saskaņā ar šo noteikumu V nodaļu;

13.2. pārtikas preces (izņemot alkoholiskos dzērienus) sastāvdaļas saskaņā ar šo noteikumu VI nodaļu;

13.3. noteiktu pārtikas preces sastāvdaļu vai sastāvdaļu grupu daudzums saskaņā ar šo noteikumu VII nodaļu;

13.4. neto masa vai tilpums fasētām pārtikas precēm saskaņā ar šo noteikumu VIII nodaļu;

13.5. pārtikas preces minimālais derīguma termiņš vai, ja prece ātri bojājas, galīgais derīguma termiņš saskaņā ar šo noteikumu IX nodaļu;

13.6. īpaši pārtikas preces uzglabāšanas vai lietošanas noteikumi, ja ir nepieciešams ievērot šādus noteikumus, lai nodrošinātu pārtikas preces pareizu lietošanu;

13.7. Eiropas Kopienā reģistrēta ražotāja, iepakotāja vai importētāja nosaukums un adrese;

13.8. ziņas par pārtikas preces izcelsmes vietu, ja šādas informācijas trūkuma dēļ patērētājam var rasties maldinošs priekšstats par patieso pārtikas preces izcelšanās vietu;

13.9. detalizēta pārtikas preces lietošanas instrukcija, ja nepieciešams;

13.10. dzērieniem ar alkohola saturu vairāk nekā 1,2 tilpumprocenti — alkohola saturs saskaņā ar šo noteikumu X nodaļu;

13.11. atsevišķām pārtikas precēm — papildu norādes, ja tas ir nepieciešams saskaņā ar šo noteikumu XI nodaļu;

13.12. pārtikas preces enerģētiskā vērtība un uzturvērtība, ja tas ir nepieciešams saskaņā ar šo noteikumu XII nodaļu.

IV. Pārtikas preču partijas norāde

14. Pārtikas preču partija ir identiskos apstākļos ražota, apstrādāta vai iepakota tirdzniecībai paredzēta pārtikas preču vienību grupa. Pārtikas preces partiju un tās norādes veidu nosaka ražotājs, izgatavotājs, iepakotājs vai importētājs. Pārtikas preces partijas norādes sākumā ir burts “L”, ja attiecīgā norāde marķējumā nav skaidri nošķirta no citām norādēm.

15. Fasētām pārtikas precēm partiju norāda uz primārā iepakojuma vai pārtikas precei pievienotās etiķetes, bet nefasētām pārtikas precēm — uz sekundārā iepakojuma vai trauka, vai, ja tāda nav, — attiecīgajos pavaddokumentos.

16. Pārtikas preces partiju var nenorādīt:

16.1. lauksaimniecības produktiem, kurus pēc iegūšanas:

16.1.1. pārdod vai nogādā uz pagaidu uzglabāšanas, sagatavošanas vai iepakojšanas vietām;

16.1.2. transportē uz pārtikas uzņēmumiem;

16.1.3. savāc, lai tūlīt apstrādātu vai pārstrādātu;

16.2. ja pārtikas preces:

16.2.1. pārdod nefasētas;

16.2.2. iepako veikalā patērētāja norādītajā daudzumā;

16.2.3. iepako veikalā tūlītējai pārdošanai;

16.3. ja pārtikas preces primārā iepakojuma vai trauka lielākā virsma ir mazāka par 10 cm²;

16.4. atsevišķām saldējuma porcijām;

16.5. ja pārtikas preces marķējumā ir nekodētā veidā minimālā vai galīgā derīguma termiņa norāde ar datumu un mēnesi.

V. Pārtikas preču tirdzniecības nosaukuma norāde

17. Pārtikas preces tirdzniecības nosaukums ir pārtikas nozari reglamentējošajos normatīvajos aktos noteikts attiecīgās pārtikas preces nosaukums vai, ja šāda nosaukuma nav, — Latvijā parasti lietotais nosaukums, vai pārtikas preces apraksts un, ja nepieciešams, tās lietošanas apraksts, kas ir pietiekami precīzs, lai noteiktu pārtikas preces veidu un minēto preci varētu identificēt.

18. Latvijā izplatāmajām pārtikas precēm var norādīt tirdzniecības nosaukumu, ko lieto Eiropas Savienības dalībvalstī, kurā pārtikas prece ražota. Ja šo noteikumu 13.punktā minētās informācijas norādīšana nenodrošina patērētājam iespēju atšķirt attiecīgo pārtikas preci, blakus tirdzniecības nosaukumam norāda papildu informāciju.

19. Šo noteikumu 18.punktā minēto tirdzniecības nosaukumu nedrīkst izmantot, ja Eiropas Savienības dalībvalstī ražota pārtikas prece pēc sastāva vai izgatavošanas metodes ievērojami atšķiras no pārtikas preces, ko ar šādu nosaukumu pazīst Latvijā, un tirdzniecības nosaukumam pievienotā papildu informācija nenodrošina pietiekamu patērētāju informētības līmeni.

20. Pārtikas preces tirdzniecības nosaukumu nedrīkst aizstāt ar preču zīmi, firmas zīmi vai nosacītu (“modes”) nosaukumu.

21. Pārtikas preces tirdzniecības nosaukumā ietver attiecīgu norādi vai nosaukumu papildina ar ziņām par pārtikas preces fizikālo stāvokli vai specifisko apstrādi (piemēram, pulverveida, sasaldēts, dziļi sasaldēts, koncentrēts, žāvēts), ja šādas informācijas trūkuma dēļ varētu tikt maldināts patērētājs.

22. Jebkuras ar jonizējošo starojumu apstrādātas pārtikas preces marķējumā norāda “Apstarots” vai “Apstrādāts ar jonizējošo starojumu”.

VI. Pārtikas preču sastāvdaļu norāde

23. Pārtikas preces sastāvdaļu sarakstā norāda visas pārtikas preces sastāvdaļas dilstošā masas secībā, kā tās ir reģistrētas pārtikas preces ražošanas procesā. Pirms pārtikas preces sastāvdaļu saraksta jābūt norādei, kurā ir vārds “Sastāvdaļas” (“Sastāvs”). Pārtikas preces sastāvdaļa ir jebkura viela (arī pārtikas piedeva), kas tiek lietota pārtikas preču ražošanas vai sagatavošanas procesā un ir galaproduktā, arī pārveidotā veidā.

24. Pārtikas preces sastāvdaļas nosaukumu norāda, izmantojot tās tirdzniecības nosaukumu saskaņā ar šo noteikumu V nodaļu.

25. Šo noteikumu 1.pielikumā minētajām pārtikas preču sastāvdaļām var norādīt tikai attiecīgās grupas nosaukumu.

26. Šo noteikumu 2.pielikumā minētajām pārtikas preču sastāvdaļām (pārtikas piedevām) norāda attiecīgās grupas nosaukumu un pārtikas piedevas nosaukumu vai starptautisko (E) numuru. Ja pārtikas preces sastāvdaļa (pārtikas piedeva) pieder pie vairākām grupām, norāda tās grupas nosaukumu, kura atbilst pārtikas preces sastāvdaļas (pārtikas piedevas) galvenajai funkcijai attiecīgajā pārtikas precē.

27. Aromatizētājus norāda, lietojot vārdu “Aromatizētājs(-i)”, aromatizētāja nosaukumu vai sniedzot aromatizētāja aprakstu. Ja pārtikas preces izgatavošanā par aromatizētāju tiek izmantots hinīns vai kofeīns, to nosaukumu norāda sastāvdaļu sarakstā uzreiz aiz vārda “Aromatizētājs”.

28. Vārdu “Dabisks” vai jebkuru citu vārdu ar tādu pašu nozīmi drīkst lietot tikai tādā gadījumā, ja:

28.1. aromatizētājs satur aromatizējošas vielas, kas iegūtas fizikālā (destilācija, ekstrakcija ar šķīdinātāju), fermentatīvā vai mikrobioloģiskā procesā no neapstrādāta vai tradicionālā veidā apstrādāta (kaltēšana, termiska apstrāde, fermentācija) augu vai dzīvnieku izcelsmes produkta;

28.2. aromatizētājs satur aromatizējošus preparātus — koncentrētus vai nekoncentrētus produktus ar aromatizētāja īpašībām, kas nav noteikta ķīmiska viela un kuru iegūst fizikālā (destilācija, ekstrakcija ar šķīdinātāju), fermentatīvā vai mikrobioloģiskā procesā no neapstrādāta vai tradicionālā veidā apstrādāta (kaltēšana, termiska apstrāde, fermentācija) augu vai dzīvnieku izcelsmes produkta.

29. Ja, norādot aromatizētāju, ir atsauce uz tajā ietilpstošo vielu augu vai dzīvnieku izcelsmi, vārdu “Dabisks” vai jebkuru citu vārdu ar tādu pašu nozīmi lietot nedrīkst, izņemot gadījumu, ja aromatizējošā sastāvdaļa ir izdalīta no attiecīgā pārtikas produkta vai aromatizējošās izejvielas, izmantojot fizikālos (destilācija, ekstrakcija ar šķīdinātāju), fermentatīvos vai mikrobioloģiskos paņēmienus vai tradicionālos ēdienu gatavošanas paņēmienus.

30. Ja pārtikas preces sastāvdaļa ir vairāku sastāvdaļu komplekss, tā elementus uzskata par attiecīgās pārtikas preces sastāvdaļām. Komplekso sastāvdaļu var ietvert pārtikas preces sastāvdaļu sarakstā, norādot kompleksās sastāvdaļas tirdzniecības nosaukumu, ja aiz tā seko kompleksās sastāvdaļas elementu saraksts. Minētais elementu

saraksts nav nepieciešams, ja kompleksās sastāvdaļas saturs galaproduktā ir mazāks par 25 % vai kompleksā sastāvdaļa ir pārtikas prece, kurai saskaņā ar pārtikas nozari reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem sastāvdaļas nav jānorāda.

31. Pievienotā ūdens un gaistošo produktu daudzumu norāda atbilstoši to masai galaproduktā. Ūdens daudzumu, kas pievienots pārtikas precei kā sastāvdaļa, aprēķina, atņemot no galaprodukta kopējā daudzuma pārējo sastāvdaļu daudzumu. Ūdens daudzumu var neņemt vērā, ja tas nepārsniedz 5 % no galaprodukta masas.

32. Pievienotā ūdens daudzumu nenorāda, ja tas izmantots ražošanas procesā tikai kādas koncentrētas vai atūdeņotas sastāvdaļas sākotnējās formas atgūšanai vai kā šķidra vide, ko parasti nelieto cilvēku uzturā.

33. Pārtikas preču sastāvdaļas, kas tiek lietotas koncentrētā vai atūdeņotā veidā un kuru sākotnējā forma tiek atgūta ražošanas procesā, var norādīt tādā masas secībā, kāda noteikta pirms koncentrēšanas vai atūdeņošanas.

34. Koncentrētai vai atūdeņotai pārtikas precei, kuras sākotnējo formu atgūst, pievienojot ūdeni, sastāvdaļas var norādīt atšķaidītā produkta proporcijās, ja pārtikas preces sastāvdaļu sarakstu papildina ar vārdiem “Atšķaidītā produkta sastāvdaļas” vai “Lietošanai gatavā produkta sastāvdaļas”.

35. Augļu vai dārzeņu maisījumiem, kuros neviens auglis vai dārzeņis nav būtiskā pārsvarā, sastāvdaļas var nenorādīt dilstošā masas secībā, ja pārtikas preces sastāvdaļu sarakstu papildina ar paskaidrojošu tekstu, piemēram, ar vārdiem “Mainīgās proporcijās”.

36. Garšvielu vai augu (garšaugu) maisījumiem, kuros neviena garšviela vai neviens augs (garšaugš) nav būtiskā pārsvarā, sastāvdaļas var nenorādīt dilstošā masas secībā, ja pārtikas preces sastāvdaļu sarakstu papildina ar paskaidrojošu tekstu, piemēram, ar vārdiem “Mainīgās proporcijās”.

37. Pārtikas preču sastāvdaļas var nenorādīt:

37.1. svaigiem augļiem un dārzeņiem, arī kartupeļiem, kas nav mizoti, griezti vai līdzīgi apstrādāti;

37.2. gāzētam ūdenim, ja marķējumā norādīts, ka tas ir gāzēts;

37.3. raudzētam etiķim, kas iegūts no viena pamatprodukta, ja tam nav pievienotas citas sastāvdaļas;

37.4. sieram, sviestam, raudzētam pienam un krējumam (ja nav pievienotas citas sastāvdaļas, izņemot piena produktus, fermentus un siera izgatavošanai nepieciešamās mikroorganismu kultūras, vai sāls, kas nepieciešams siera ražošanā (izņemot kausētu sieru un svaigu sieru));

37.5. pārtikas precēm, kurām ir tikai viena sastāvdaļa, ja pārtikas preces tirdzniecības nosaukums ir identisks ar sastāvdaļas tirdzniecības nosaukumu vai nodrošina iespēju precīzi identificēt sastāvdaļas veidu.

38. Par pārtikas preču sastāvdaļām neuzskata:

38.1. pārtikas preces atsevišķas sastāvdaļas elementus, ko uz laiku atdala ražošanas procesā un vēlāk atkal pievieno, nepārsniedzot sākotnējo daudzumu;

38.2. piedevas:

38.2.1. kas atrodas attiecīgajā pārtikas precē tikai tādēļ, ka ir pārtikas preces sastāvdaļas elementi un nepilda tehnoloģiskas funkcijas galaproduktā;

38.2.2. kuras lieto kā apstrādes palīg līdzekļus;

38.3. vielas, ko attiecīgā daudzumā izmanto par šķīdinātāju vai vidi pārtikas piedevām.